

Leerlijnenpakket Leerroute 2 Mondelinge taal	
1.2. Zinsbouw	Leerjaar
Gebruikt tweewoordzinnen (Tom drinken, Sanne spelen).	1-2
Gebruikt één woordzinnen (inzet ondersteunende communicatie)	1-2
Maakt driewoordzinnen in tegenwoordige tijd met onderwerp en werkwoord (hoeft nog niet altijd correct) (Erik spelen buiten).	3-4-5
Gebruikt de ontkenning 'niet'.	6-7-8
Maakt vierwoordzinnen.	extra
Gebruikt het persoonlijke voornaamwoord 'ik' en 'jij'.	extra
Maakt zinnen met een voltooid deelwoord (ik heb gefietst).	extra
Gebruikt zinnen met gebiedende wijs (geef die auto terug).	extra
Gebruikt bijvoeglijke naamwoorden (Tom heeft blote voeten).	extra
Gebruikt tijdsaanduidingen als 'morgen', 'gisteren', 'vandaag' met de juiste werkwoordstijd.	extra
1.3. Woordvorming -	
Past op bekende woorden de regelmatige meervoudsregel toe met -en (kip, kippen).	6-7-8
Past op bekende woorden de regelmatige meervoudsregel toe met -s (varken-varkens).	extra
Verbuigt bijvoeglijke naamwoorden door het gebruik van de uitgang -e.	extra
Past de regelmatige meervoudsregel toe op alle woorden.	extra
1.4. Voorzetsels en locatie aanduiden	
Begrijpt in en uit.	1-2
Begrijpt op en af.	3-4-5
Benoemt en gebruikt in en uit.	3-4-5
Begrijpt voor en achter.	6-7-8
Benoemt en gebruikt op en af.	6-7-8
Begrijpt naast, onder, naar, hier.	extra
Benoemt en gebruikt voor en achter.	extra
Benoemt en gebruikt op en onder.	extra
Begrijpt de voorzetsels voorbij, verder, middenin.	extra
Benoemt en gebruikt naast, onder, naar, hier.	extra
1.5. uitspraak en verstaandbaarheid (volume, tempo en uitspraak)	
Blaast ongericht door de mond	1-2
Slikt vloeistoffen en dun gepureerd voedsel	1-2
Kan lippen ronden (bijv. voor 'oo' 'oe' of 'uu')	1-2
Slikt dikker gepureerd voedsel (zonder stukjes)	1-2
Voor kinderen met sondevoeding: Kauwt op tube, kauwborsteltje o.i.d. als dit tussen de kiezen wordt aangeboden	1-2
Blaast naar een watje dat voor de mond wordt gehouden	1-2
Drinkt slokjes aangeboden met een gewone beker (dik- of dunvloeibaar)	1-2
Eet fijn geprakt voedsel (slikken)	1-2
Eet gepureerd voedsel met stukjes erin (slikken)	1-2
Eet grof geprakt voedsel en stukjes vlees (slikken)	1-2
Heeft speekselcontrole rechtop zittend in rust	1-2
Blaast op een fluitje	1-2
Drinkt door een rietje	1-2
Heeft speekselcontrole zittend / staand tijdens inspanning	1-2

Kauwt alle soorten voedsel	1-2
Imiteert eenvoudige klanken (fff, sss, ppp, mmm, oe, aa).	1-2
Spreekt 10 eenvoudige woorden uit, maar mag hier nog fouten in maken (poek i.p.v. boek).	3-4-5
Spreekt 10 MK en MKM woorden met meest eenvoudige klanken zoals k, p, t, l, s, n goed uit (boek, kop, loop, sop).	6-7-8
Beweegt de kaak, lippen en tong bewust in zeer eenvoudige oefeningen (mond open en dicht, tong uitsteken, etc.).	6-7-8
Spreekt 10 woorden met eenvoudige medeklinkercombinaties goed uit (sp, kl, pl, sl).	extra
Spreekt verstaanbaar voor de directe omgeving.	extra
Spreekt de 'r' en 'ng' goed uit.	extra
Spreekt enkele complexe medeklinkercombinaties goed uit (zw, kn, sch).	extra
Houdt de lippen een halve minuut gesloten.	extra
Houdt de lippen een paar minuten gesloten.	extra
1.6. Non-verbale communicatie	
Reageert op gezichtsuitdrukkingen en lichaamshoudingen die gevoelens uitdrukken (boosheid, verdriet en blijheid).	1-2
Gebruikt ondersteunende communicatie en gezichtsuitdrukkingen om gevoelens kenbaar te maken (verdriet, boosheid en blijheid).	3-4-5
Trekt de schouders op en gebruikt een vraagmimiek als hij het niet begrijpt.	6-7-8
Gebruikt ondersteunende communicatie die bij een bepaalde uitdrukking horen (joepie!, het is zó groot).	6-7-8
Wijst op 2 symbolen op een communicatiekaart of spraakcomputer	extra
Gebruikt 2 ondersteunende of natuurlijke gebaren in combinatie met elkaar om te communiceren (iemand aanwijzen en armzwaai maken -> kom eens hier).	extra
Heeft een bij de situatie passende lichaamshouding.	extra
Legt nadruk op taal door bepaalde intonatie, oogcontact, mimiek en beweging te gebruiken	extra
2.1. Zins-/verhaalbegrip	
Begrijpt losse woorden (heet, drinken, schoenen, zitten).	1-2
Begrijpt tweewoordzinnen	1-2
Begrijpt driewoordzinnen.	3-4-5
Begrijpt opdrachten gekoppeld aan de huidige, actuele situatie (logische opdrachten).	3-4-5
Begrijpt vijfwoordzinnen.	6-7-8
Begrijpt zinnen met tijdsaanduidingen als 'vanochtend', 'vanmiddag', 'vanavond'.	6-7-8
Begrijpt opdrachten/ zinnen buiten de actuele situatie (onlogische opdrachten).	6-7-8
Begrijpt zinnen met aanduidingen als 'nu', 'eerst', 'dan', 'straks', 'daarna'.	extra
Begrijpt zinnen met aanduidingen als 'eerste', 'laatste', 'volgende'.	extra
Begrijpt zinnen met aanduidingen als 'later', 'eerder', 'vorige' (we gaan eerder naar binnen, de bus komt later).	extra
Begrijpt zinnen met tijdsaanduidingen als 'vandaag', 'gisteren', 'morgen'.	extra
Herkent signaalwoorden in oorzaak-gevolgrelaties	extra
2.2. Denkrelaties	
Wijst twee identieke voorwerpen aan als er vier voorwerpen liggen.	1-2
Herkent de kleuren rood, geel, blauw, groen.	3-4-5
Wijst aan of een voorwerp groot of klein is.	3-4-5
Zoekt een voorwerp en een plaatje van het voorwerp bij elkaar	3-4-5
Sorteert de secundaire kleuren	6-7-8
Koppelt de begrippen fijn en niet fijn aan verschillende voorwerpen en situaties.	6-7-8
Wijst aan of een voorwerp (het)zelfde, anders of verschillend is.	6-7-8
Wijst aan wat er niet bij hoort bij voorwerpen met grote waarneembare verschillen.	6-7-8

Beoordeelt of iets raar is (in de winter geen jas, maar een bikini aandoen).	extra
Begrijpt eenvoudige afspraken en regels.	extra
Wijst de secundaire kleuren aan die de leerkracht benoemt	extra
Legt een logische reeks van drie plaatjes in tijdopbouw op goede volgorde.	extra
Benoemt het verschil tussen vroeg-laag, kort – lang en weinig-veel.	extra
Legt gekleurd papier op volgorde van licht naar donker in drie toonwaarden	extra
Maakt bij het luisteren naar een meningtekst onderscheid tussen feiten, meningen en argumenten	extra
2.3. Begrijpend luisteren	
De leerling kijkt gericht naar de leerkracht als deze vertelt wat ze gaan doen.	1-2
De leerling begrijpt door de toon van de stem of hij iets wel of niet mag.	1-2
Voert enkelvoudige opdrachten uit bij dagactiviteiten als ze 1 op 1 aangeboden worden (Joris, ga zitten).	3-4-5
Voert enkelvoudige opdrachten uit wanneer ze niet 1 op 1 worden aangeboden (pak je gymspullen).	6-7-8
Geeft een juiste reactie op een korte mondelinge tekst rondom een dagelijkse activiteit.	extra
Voert een meervoudige opdracht uit binnen het hier en nu (ga naar juf Els en vraag krijt).	extra
3.1. Iemand iets vragen	
Trekt met geluiden, gebaren of mimiek actief aandacht als hij iets wil vragen aan een bekende	1-2
Vraagt een bekende met losse woorden gericht om een voorwerp of actie (bal? drinken?).	3-4-5
Gebruikt vragende intonatie in een vragende eenwoordzin (hap?).	3-4-5
3.1. Iemand iets vragen	
Stelt een bekende een korte vraag (Sanne spelen? Appel eten?).	6-7-8
Vraagt om herhaling wanneer iets niet wordt verstaan (wat? hè?, nog een keer).	extra
Stelt een vraag aan een onbekende in een vertrouwde omgeving (wie ben jij?).	extra
3.2. Iets zeggen tegen iemand	
Trekt met geluid, gebaar of mimiek actief aandacht als hij iets wil zeggen aan een bekend persoon.	1-2
Maakt met een enkel woord duidelijk wat hij wil zeggen aan een bekend persoon (plassen).	3-4-5
Maakt in een gesprek wensen of gevoelens kenbaar, n.a.v. vragen van een volwassene (limonade juf).	6-7-8
Noemt een naam om duidelijk te maken dat hij iets tegen diegene wil zeggen (Tim, kijk!).	6-7-8
Maakt in een gesprek met een bekende volwassene wensen of gevoelens kenbaar (Lotte buiten spelen).	6-7-8 (+)
3.3. Een gesprek voeren met een ander	
Reageert zichtbaar op verschillende intonatie toonhoogtes, zoals vragend, streng, rustig.	1-2
Neemt initiatief in de communicatie met anderen.	3-4-5
Geeft antwoord op een vraag als die direct aan hem gesteld wordt.	6-7-8
Vertelt iets in de kring als hij daartoe wordt uitgenodigd.	extra
Neemt het woord in een (kring)gesprek.	extra
Zegt in 1-op-1 contact wat hij waarneemt of doet	extra
3.4. Sociale routines (incl. Plancius)	
Kent de functie van zwaaien bij komen en weggaan.	1-2
Reageert met zwaaien, 'dag' bij komen en gaan.	1-2
Neemt op verschillende manieren afscheid (dag, doe, zwaaien).	3-4-5
Begroet passend (hoi, zwaaien, naar iemand toe komen).	6-7-8
Feliciteert een ander.	extra
Bedankt een ander.	extra
Verontschuldigt zich wanneer dat gepast is.	extra

Geeft een complimentje over het uiterlijk of een product (mooie jas, mooie tekening).	extra
Vraag om toestemming (mag ik drinken?).	extra
Stelt zichzelf voor door zijn voornaam te noemen.	extra
6.1. Passieve woordenschat (incl. Plancius)	
Wijst de juiste persoon aan als een bepaalde naam wordt genoemd (mamma, pappa).	1-2
Wijst bij het benoemen van 20 verschillende woorden het juiste voorwerp aan.	3-4-5
Wijst het juiste dier aan bij het geluid dat hij hoort	3-4-5
Begrijpt woorden, symbolen of gebaren voor goed en fout, ja en nee.	3-4-5
Wijst na geblinddoekt voelen van voorwerpen aan welk voorwerp hij gevoeld heeft	3-4-5
Reageert op begrippen die de leerkracht aanleert (zeg: rode auto en de leerling rijdt de rode auto in de garage).	31-60
Kiest bij het luisteren naar geluiden uit zes plaatjes (drie plaatjes horen bij de geluiden)	6-7-8
Wijst verschillende voorwerpen en handelingen aan die duidelijk verschillen (lang en kort touw, volle en lege beker).	6-7-8
Koppelt de begrippen warm en koud aan verschillende voorwerpen.	6-7-8
Wijst verschillende voorwerpen en handelingen aan waar een klein verschil tussen zit (bekers met meer en minder vloeistof, hogere en lagere tafel).	extra
Beschrijft geblinddoekt hoe een voorwerp voelt (glad, koud, harig, zacht)	extra
Wijst een plaatje of voorwerp aan bij een omschrijving.	extra
6.2. Actieve woordenschat (incl. Plancius)	
Benoemt 10 woorden met ondersteuning van concreet materiaal (picto's, foto's).	3-4-5
Benoemt zijn eigen naam.	3-4-5
Benoemt de namen van enkele klasgenoten (a.d.h.v. een foto)	3-4-5
Benoemt en wijst mamma, pappa, broer en zus, opa en oma aan op een afbeelding.	3-4-5
Gebruikt zelfstandige naamwoorden en werkwoorden.	6-7-8
Gebruikt 'die' en 'dat' om het aanwijzen van een voorwerp te ondersteunen.	6-7-8
Gebruikt nieuwe geleerde woorden in zinnen.	extra
Gebruikt bijvoeglijke naamwoorden.	extra
Vult zinnen met een functioneel aspect aan d.m.v. woorden, wijzen of gebaren (Pas op ik kom eraan. Ik druk op de ... [toeter]).	extra
Gebruikt 'die' en 'dat' met een zelfstandig naamwoord (die beker, dat meisje).	extra
Gebruikt nieuwe woorden in gesprekken met bekenden.	extra